

ne, og foruroligende, såfremt det – hvad meget tyder på – skyldes en intern strid i USA's ledelse om forhandlingsmandatet. Det, der i denne sammenhæng burde være dansk politik, er udtrykt i en enstemmig vedtagelse i North Atlantic Assembly (november 1988), hvori alle regeringer og parlamenter i NATO blev opfordret til »at yde fuld og ubetinget støtte til, at USA uden tøven . . . fortsætter med at færdiggøre, ratificere og gennemføre en START-traktat baseret på de rammer, Reagan-regeringen forhandlede sig frem til.« Dette er desværre ikke sket.

Også mindretallet finder det vigtigt, at man i sammenhæng med START beskæftiger sig med de sø- og flybaserede atommissiler. I den forbindelse henledes opmærksomheden på forslaget fra USA's tidligere chefforhandler, Paul Nitze, om, at atomvåben simpelt hen forbydes på overfladeskibe og fjernes fra dem. Mindretallet finder, at Danmark bør støtte dette forslag. Et sådant forbud vil være nemt at kontrollere og have en meget stabiliserende virkning. En anden konsekvens vil være, at problemerne omkring atombevæbnede skibes besøg i danske havne helt vil bortfalde.

Spørgsmålet om de sø- og flybaserede atommissiler berører ikke alene nordområderne, som flertallet påpeger, men har global betydning, men det er rigtigt, at bl.a. nordområderne berøres stærkt heraf. Derfor må atomnedrustningen til søs efter mindretallets opfattelse ses i sammenhæng med Norden som atomvåbenfri zone. Begge tiltag vil gensidigt styrke hinanden.

Endelig ønsker mindretallet, at Danmark presser på, for at visse udestående problemer, der uundgåeligt berører en START-aftale, også bliver løst. Her tænkes især på forhindring af atomstrategiske forsvarssystemer og sikring af en nøje overholdelse af ABM-aftalen.

Et totalt forbud mod kemiske våben

Mindretallet ønsker at gøre følgende tilføjelser til flertallets bemærkninger:

Vi finder det helt utilstrækkeligt, at flertallet blot henviser til Danmarks hidtidige praksis og foreslår den fortsat, når det gælder at hindre spredningen af kemiske våben. Det virker usemstret på baggrund af den danske eksport af støbermaskiner til den libyske giftgasfabrik ved Rabat, en eksport, som skete i overensstemmel-

se med hidtidig praksis og med godkendelse fra Udenrigsministeriet, der oven i købet ikke engang havde gjort sig den ulejlighed at undersøge, hvor støberianlægget lå. Dette gjorde det muligt for ministeriet den 12. januar 1988 i en pressemeddelelse – i strid med kendsgerningerne – at fastslå at støberianlægget ikke hang sammen med giftgasfabrikken. Den danske forsømmelighed understreges af den vesttyske forbundsregerings beretning til den vesttyske forbundsdag om Libyen-affæren (tryksag 11/3995), hvori det om støberianlægget direkte siges, at »byggeplanerne for metalforarbejdningsanlægget lod forstå, at det drejer sig om produktionsanlæg til fremstilling af bl.a. hylstre (Hohlkörpern), formentlig granater og bomber.«

Vi finder det afgørende nødvendigt, at eksportkontrollen også kommer til at omfatte elementer, som så direkte kan ses at være fremføringssmidler for kemiske våben, og at en fortsættelse af den hidtidige danske politik på dette område ikke er en troværdig løsning på problemerne omkring dansk bidrag til at forhindre spredning og fremstilling af kemiske våben.

Vor tilslutning til et eksportkontrollensamarbejde, der kan hindre eksport af bestemte kemiske substanser til visse lande, gælder udtrykkeligt kun dette snævre felt og må ikke tolkes som accept af COCOM-kontrollen, som vi anser for yderst skadelig.

Et fuldstændigt stop for atomprøvesprængninger

Mindretallet kan tilslutte sig flertallets bemærkninger, dog med det forbehold, at mindretallet finder, at alle tekniske verifikationsproblemer reelt er løst, og at en fortsat henvisning til disse har rent politiske årsager. Endvidere beklager mindretallet, at USA af principielle grunde har afvist et totalt prøvestop.

Mindretallet er tilfreds med, at flertallet stiller sig positivt til indkaldelsen af ændringskonferencen. Mindretallet hilser denne nye holdning fra regeringens side velkommen, men understreger, at det derfor er vigtigt, at Danmark aktivt støtter indkaldelsen af konferencen i henhold til bestemmelserne i LTBT (Limited Test Ban Treaty) og er med til at sikre, at signatarmagterne lever op til deres traktatmæssige forpligtelser.

De korttrækkende taktiske atomvåben i Europa